

LIETUVOS RESPUBLIKOS GENERALINEI PROKURATŪRAI

Rinktinės g. 5A, LT-09233 Vilnius

El. p. generaline.prokuratura@prokuraturos.lt

PAREIŠKĖJAS:

Grant Arthur Gochin

Lietuvos Respublikos pilietis

10900 Winnetka Avenue, Chatsworth, CA 91311, USA

El. p. ggochin@gmail.com

Tel. +1 818-515-0989

DATA: 2026 m. rugsėjo 17 d.

PAREIŠKIMAS APIE GALIMĄ NUSIKALSTAMĄ VEIKĄ IR PRAŠYMAS PRADĖTI IKITEISMINĮ TYRIMĄ

Dėl galimo BK 170² straipsnio 1 dalies pažeidimo, susijusio su Visuotinės lietuvių enciklopedijos (VLE) viešais istoriniais įrašais

Šis tekstas lietuvių kalba yra oficialus ir pagrindinis pateikiamas pareiškimo tekstas. Angliškas vertimas pridedamas tik patogumui ir nekeičia lietuviško teksto reikšmės.

I. PRAŠYMAS IR PROCESINIS PAGRINDAS

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (BPK) 166 straipsniu, prašau užregistruoti šį dokumentą kaip pareiškimą apie galimą nusikalstamą veiką ir pradėti ikiteisminį tyrimą dėl galimo Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (BK) 170² straipsnio 1 dalies pažeidimo.

BPK 166 straipsnio 1 dalis nustato, kad ikiteisminis tyrimas pradedamas gavus skundą, pareiškimą ar pranešimą apie nusikalstamą veiką arba prokurorui ar ikiteisminio tyrimo pareigūnui patiems nustačius nusikalstamos veikos požymius.

Jeigu Prokuratūra manytų, kad prieš sprendžiant dėl ikiteisminio tyrimo pradžios reikia patikslinti duomenis, prašau taikyti BPK 168 straipsnio 1 dalyje numatytą patikslinimo mechanizmą. Ši norma leidžia be procesinės prievartos priemonių reikalauti duomenų ir dokumentų iš valstybės įstaigų bei organizacijų; tokie veiksmai turi būti atlikti per kuo trumpesnę laiką, bet ne ilgiau kaip per dešimt dienų.

Prašau pirmiausia užtikrinti elektroninių redakcinių duomenų išsaugojimą, kad vėlesnis institucinis paaiškinimas ar viešų puslapių pakeitimas nepanaikintų įrodymų apie jų ankstesnę būklę.

II. NAUJAS IR SAVARANKIŠKAS DALYKAS

Šis pareiškimas nėra mano 2018–2019 m. pareiškimų pagal BK 170² pakartojimas. 2018 m. pareiškimai buvo susiję su Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centru ir buvo registruoti AP-21510 / M-2-02-00825-18 bei AP-28340 / M-2-02-01123-18; 2019 m. pareiškimas buvo registruotas AP-31212 / M-2-02-01142-19. Šis dokumentas susijęs su kitu leidėju ir institucine sistema – VLE, Mokslo ir enciklopedijų leidybos centru bei Lietuvos nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka – ir su kitomis 2026 m. rugsėjį dokumentuotomis publikacijomis.

Be to, po ankstesnių pareiškimų Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2025 m. gruodžio 9 d. baudžiamojoje byloje Nr. 2K-173-1073/2025 pateikė tiesiogiai aktualų BK 170² išaiškinimą dėl nutylėjimų ir atsakingų asmenų pašalinimo iš istorinio pasakojimo. Todėl nėra pagrindo šį pareiškimą vertinti kaip „kartotinį“ ankstesnio procesinio dalyko pakartojimą.

III. LEIDĖJAS IR TIRTINŲ ASMENŲ KLASĖ

Nuo 2023 m. sausio 1 d. Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras (MELC) tapo Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos struktūriniu dalimi. Nacionalinė biblioteka yra valstybės biudžetinė įstaiga. BK 20 straipsnyje nustatyta: „Pagal šį kodeksą neatsako valstybė, savivaldybė, valstybės ir savivaldybės institucija ir įstaiga bei tarptautinė viešoji organizacija.“ Todėl neprašoma Nacionalinės bibliotekos, kaip juridinio asmens, traukti baudžiamojon atsakomybėn. Prašoma nustatyti galimai atsakingų fizinių asmenų veiksmus.

Prašoma nustatyti konkrečius fizinius asmenis, kurie kiekvieno žemiau nurodyto bendrojo VLE įrašo atžvilgiu atliko viešo paskelbimo, redagavimo, patvirtinimo ar vėlesnio atnaujinimo veiksmą. Tirtinų asmenų klasė yra nustatoma: tai konkrečių įrašų autoriai ir (ar) redaktoriai, redakcinį turinį patvirtinę ar atnaujinę darbuotojai. Jų tapatybę, veiksmų datas ir redakcines versijas turi Nacionalinė biblioteka ir VLE turinio valdymo sistema.

Vien pareigų pavadinimas nėra pagrindas asmenį laikyti įtariamuoju. Atsakomybė turi būti siejama su konkrečiu publikavimo ar redagavimo veiksmu ir jo subjektyviais požymiais.

IV. FAKTINIS PAGRINDAS

Žemiau nurodyta viešų puslapių būklė buvo patikrinta 2026 m. rugsėjo 17 d. Priedų rinkinyje kiekvienam puslapiui pateikiamas datuotas viešo šaltinio lokatorius, aktuali ištrauka arba tiksliai apibrėžta faktinė reikšmė ir URL. Kadangi šioje aplinkoje natyvių VLE puslapių PDF / ekrano kopijų patikimai sukurti nebuvo įmanoma, pareiškime atskirai prašoma Prokuratūros pirmiausia išsaugoti natyvias VLE puslapių versijas, redakcijų istoriją ir CMS metaduomenis. Jeigu viešas puslapis vėliau pasikeistų, tyrimui turi būti išsaugota jo būklė pareiškimo gavimo metu.

A. Pagrindiniai tirtini epizodai

Semeliškės. Bendrasis VLE įrašas nurodo, kad 1941 m. spalio 6 d. „nacių Vokietijos okupacinės valdžios įsakymu“ Semeliškėse nužudyti 962 žydai. Tas pats VLE specializuotas Trakų apskrities getų įrašas nurodo Vokietijos saugumo policiją, Ypatingąjį būrį (vok. Sonderkommando), vietos bei Trakų apskrities policininkus ir atskirai pažymi, kad Semeliškių policininkai žydus kolonomis nuvarė į žudynių vietą. (Priedai A1, B1, B2.)

Trakai. Bendrasis Trakų istorijos įrašas Varnikuose 1941 m. rugsėjo 30 d. nužudytus 1 446 žmones sieja su nacių Vokietijos okupacinės valdžios nurodymu. Specializuotas VLE įrašas šiam epizodui papildomai nurodo vietos policininkus, policininkus iš Aukštadvario, Onušio ir Lentvario, vietos aktyvistus (baltaraiščius), Ypatingąjį būrį ir vokiečių puskarininkį. (Priedai A2, B1.)

Vievis. Bendrasis Vievio įrašas nurodo, kad 1941 m. spalio 6 d. keli šimtai Vievio žydų sušaudyti Dargonių miške nacių Vokietijos okupacinės valdžios nurodymu. Specializuotas įrašas nurodo, kad Vievio žydų suėmimo dalyvavo vokiečiai, vietos policininkai, Ypatingasis būrys ir miestelio aktyvistai, o į Semeliškes juos lydėjo vietos policininkai ir aktyvistai. (Priedai A3, B1, B2.)

Onuškis. Bendrasis Onušio įrašas nurodo, kad 1941 m. rugsėjo 30 d. Onušio žydai Varnikuose nužudyti nacių Vokietijos okupacinės valdžios įsakymu. Specializuotas VLE įrašas nurodo Onušio policininkus kaip įkalintų žydų sargybą Trakuose ir įvardija vietos policijos bei baltaraiščių dalyvavimą Varnikuose. (Priedai A4, B1.)

Žasliai. Bendrasis Žaslių įrašas nurodo, kad dauguma Žaslių žydų 1941 m. rugpjūtį sušaudyti Strošiūnų miške nacių Vokietijos okupacinės valdžios nurodymu. Specializuotame apskrities įrašė aprašomas vietos aktyvistų ir policijos vaidmuo, o 1941 m. rugpjūčio 29 d. šaudymuose nurodomi Rollkommando Hamann, vietos policininkai ir baltaraiščiai. (Priedai A5, B1.)

Žiežmariai. Bendrasis Žiežmarių įrašas nurodo, kad 1941 m. rugpjūtį Žiežmarių ir apylinkių žydai sušaudyti Strošiūnų miške nacių Vokietijos okupacinės valdžios nurodymu. Specializuotas VLE įrašas įvardija Žiežmarių policijos viršininką Teofilį Kelbauską, vietos policininkus ir kitus konkrečius vietos policijos veiksmus žydų suėmimo, laikymo bei perdavimo žudynių procesui metu. (Priedai A6, B1.)

B. Kontekstiniai epizodai – ne savarankiškas BK 170² veikos pagrindas

Aukštadvaris ir Kaišiadorys pateikiami kaip redakcinio modelio ir galimos tyčios kontekstas, o ne kaip savarankiški pagrindiniai BK 170² epizodai. Aukštadvorio bendrasis puslapis tik pažymi, kad iki Antrojo pasaulinio karo veikė sinagoga, nors specializuotame apskrities įrašė pateikiama informacija apie 296 suimtus ir nužudytus žydus. Kaišiadorių bendrasis puslapis nurodo 1 911 nužudytų žydų skaičių, tačiau nenurodo jokio vykdytojo. Šie du puslapiai yra silpnesni objektyviosios veikos požiūriu, todėl jų paskirtis šiame pareiškime – parodyti redakcinės atrankos kontekstą. (Priedai C1-C2.)

V. BK 170² STRAIPSNIO 1 DALIES TAIKYMO KLAUSIMAI

A. Saugomi nusikaltimai; aukų ryšys su Lietuva

Nurodyti epizodai yra susiję su nacistinės Vokietijos okupacijos laikotarpiu vykdytu Lietuvos žydų persekiojimu ir masinėmis žudynėmis. Pati VLE aprašo aukas kaip Semeliškių, Vievio, Onušio, Žaslių, Žiežmarių, Trakų ir aplinkinių vietovių žydus. BK 170² straipsnio pavadinimas ir antrojoje alternatyvoje buvęs teritorinis / gyventojų apribojimas buvo pakeisti 2024 m. lapkričio 7 d. įstatymu Nr. XIV-3060, paskelbtu TAR 2024 m. lapkričio 12 d. Nr. 19686 ir įsigaliojusiu 2025 m. vasario 1 d. Iki 2025 m. sausio 31 d. ši alternatyva apėmė SSRS ar nacistinės Vokietijos genocido, nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimus, įvykdytus Lietuvos Respublikos teritorijoje arba prieš Lietuvos Respublikos gyventojus. Nuo 2025 m. vasario 1 d. galiojanti suvestinė redakcija šio teritorinio / gyventojų apribojimo SSRS ar nacistinės Vokietijos genocido, nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų atžvilgiu nebeturi. Todėl kiekvieną galimą VLE publikavimo ar esminio redagavimo veiksmą būtina vertinti pagal jo padarymo metu galiojusią BK 170² redakciją. Faktiškai nagrinėjamos publikacijos susijusios su Lietuvos vietos žydų bendruomenėmis, todėl teritorinis ir gyventojų ryšys taip pat turi būti nustatytas dėl bet kurio iki 2025 m. vasario 1 d. atlikto redakcinio veiksmo.

B. Objektyvioji veika: ar nutylėjimas gali būti neigimas ar šiurkštus menkinimas

Esminis teisinis klausimas nėra tai, ar įstatyme yra atskiras žodis „nutylėjimas“. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2025 m. gruodžio 9 d. galutinė ir neskundžiama nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-173-1073/2025, teismo proceso Nr. 1-01-1-39003-2022-4 (Algirdo Paleckio byla), išsprendė realų teismų nesutarimą dėl BK 170² ribos: Kauno apylinkės teismas 2024 m. lapkričio 20 d. dėl BK 170² jį išteisino, o Kauno apygardos teismas 2025 m. kovo 13 d. išteisinimą panaikino ir nuteisė; LAT apkaltinamąjį sprendimą paliko galioti.

Nutarties 16 punkte LAT, remdamasis EŽTT praktika, nurodė, kad tarptautiniai nusikaltimai gali būti neigiami ar menkinami ir „panaudojant nutylėjimus, prisidengiant atsargiomis formuluotėmis ar hipotezėmis“, o reikšmingų ir įrodytų aplinkybių, tokių kaip „už genocidą atsakingi asmenys, jo mastas ir padariniai“, neigimas gali iš esmės prilygti paties genocido neigimui. Teismas rėmėsi, be kita ko, EŽTT bylomis Pastors prieš Vokietiją, Le Pen prieš Prancūziją ir Witzsch prieš Vokietiją, o šias nuostatas konkrečiai pritaikė 18–19 punktuose.

Šis išaiškinimas panaikina galimybę atmesti pareiškimą vien todėl, kad VLE bendrieji puslapiai pripažįsta patį žudymo faktą ir aukų skaičių. Prokuratūra turi įvertinti visą informacijos pateikimo būdą: ar, turint ir kitur skelbiant duomenis apie vietos Lietuvos policijos, baltaraiščių ir Ypatingojo būrio dalyvavimą, pakartotinis šių atsakingų asmenų pašalinimas iš bendrosios viešosios istorijos yra toks nutylėjimas, kuris pagal LAT išaiškinimą pasiekia neigimo ar šiurkštaus menkinimo ribą.

Šis pareiškimas netvirtina, kad ši riba jau teisiškai nustatyta kiekvienam puslapiui. Jis teigia, kad po LAT 2025 m. nutarties šis klausimas yra tirtinas pagal BK 170² elementus ir negali būti atmestas vien kaip „nepilnas“ ar „trumpas“ istorinis aprašymas.

C. Taikymo apimtis: ne mokslinės leidybos kriminalizavimas

Šis pareiškimas nėra nukreiptas prieš mokslinius darbus, pirminių šaltinių leidinius ar pačius specializuotus VLE įrašus, kurie čia veikia kaip korekcinis šaltinis. 2026 m. rugpjūčio 19 d. viešame straipsnyje „Omission Can Be Denial. Lithuania Said So.“ aiškiai prieštaravau Thomaso Remeikio tomo ar jį išleidusių institucijų

baudžiamajam persekiojimui, nes vien nutylėjimas ten nepateikė antrojo BK 170² elemento; tame pačiame straipsnyje klausiau, kodėl Paleckio testas netaikomas diagnostikai prieš pačios valstybės pasakojimą. Šis pareiškimas yra būtent toks elementų patikrinimo prašymas, o ne reikalavimas kriminalizuoti mokslinę leidybą.

D. Grasinantis, užgaulus ar įžeidžiantis būdas / viešosios tvarkos elementas

BK 170² straipsnio 1 dalis reikalauja papildomo būdo arba padarinių elemento: veika turi būti padaryta grasinančiu, užgauliu ar įžeidžiančiu būdu arba dėl jos turi būti sutrikdyta ar galėti būti sutrikdyta viešoji tvarka. Paleckio nutarties 9 punkte LAT šį elementą reziumavo trumpesne formuluote („dėl to buvo sutrikdyta viešoji tvarka“); šiame pareiškingame taikoma pasirašymo dieną galiojanti suvestinė BK redakcija. Pirminė šio pareiškimo teisinė teorija yra įžeidžiančio būdo patikrinimas; šiame etape nesiremiama spekuliatyvia viešosios tvarkos sutrikdymo teorija.

Paleckio nutarties 16 punkte LAT, remdamasis EŽTT praktika, reikalavo vertinti pasisakymo turinį, tikslą, kontekstą ir konkrečiai paveikiamą teisę ar interesą bei aptarė įžeidžiančios, niekinančios ar šmeižikiškos raškos reikšmę genocido ir kitų tarptautinių nusikaltimų neigimo ar menkinimo kontekste. Šis pareiškimas šių išvadų neperkelia mechaniškai į VLE tekstus; jis prašo motyvuotai patikrinti BK 170² straipsnio 1 dalies papildomą būdo požymį konkrečiomis aplinkybėmis. Esu Lietuvos Respublikos pilietis ir Lietuvos žydų palikuonis; mano šeimos nariai buvo nužudyti Lietuvoje 1941 m. Holokausto metu. Ši aplinkybė nėra savarankiškas BK 170² sudėties požymis, tačiau paaiškina, kodėl galimo įžeidžiančio pateikimo klausimas šiame pareiškingame nėra abstraktus.

Papildomas, tačiau ne savarankiškas, kontekstinis palyginimas yra 1944 m. rugpjūčio 27 d. sovietinės vietos valdžios komisijos Semeliškių ataskaita, saugoma USHMM mikrofilmo kolekcijoje RG-22.002M, fondas 7021, apyrašas 94, byla 438. Joje aukos priskiriamos „vokiečių fašistų“ nusikaltimui, neįvardijant Lietuvos dalyvių. Šis pareiškimas neteigia, kad VLE tekstas buvo nukopijuotas iš sovietinės ataskaitos; nurodomas sutampantis atribucijos modelis. Paleckio nutarties 18 punkte LAT reikšminga aplinkybė laikė tai, kad partizanų vaizdavimas nusikaltėliais atitiko okupacinės valdžios vartotą „banditų“ vertinimą. Prašoma ištirti, ar analogiškas okupacinės atribucijos modelio kartojimas, kartu pašalinant VLE pačios turimus duomenis apie vietos dalyvius, turi reikšmės įžeidžiančio būdo vertinimui. (Priedas C3.)

Todėl prašoma nustatyti, ar viešas valstybės enciklopedijos pateikimas, kuriame nužudyti žydai ir nacistinės Vokietijos įsakymas paliekami, bet iš to paties leidėjo turimo istorinio pasakojimo pašalinami konkretūs vietos dalyviai, konkrečiomis aplinkybėmis gali atitikti šiurkštų menkinimą įžeidžiančiu būdu. Tai turi būti motyvuotai įvertinta, o ne preziumuota nei pareiškėjo, nei Prokuratūros.

E. Tiesioginė tyčia

Prokuratūra 2021 m. vasario 24 d. viešai paskelbtame sprendime dėl Valdo Rakučio straipsnio nurodė, kad BK 170² straipsnio 1 dalies nusikalstama veika gali būti padaryta tik tiesiogine tyčia. Šis pareiškimas šio standarto neginčija.

Galimos tiesioginės tyčios klausimas turi būti tiriamas pagal faktus, kurių pareiškėjas negali gauti iš viešo puslapio: kas parengė ir patvirtino kiekvieną bendrąjį įrašą; kada jis publikuotas ir vėliau redaguotas; kokie šaltiniai ir specializuoti VLE įrašai buvo prieinami redaktoriui; ar egzistavo redakcinė taisyklė, pagal kurią vietos vykdytojai iš bendrųjų miestų istorijų buvo šalinami; ar ir kada redaktoriai peržiūrėjo atitinkamus specializuotus tekstus.

Galimos veikos yra konkretaus teksto viešo paskelbimo, patvirtinimo ar vėlesnio esminio redagavimo veiksmai. Viešų puslapių vien tik tolesnis buvimas internete savaime čia neteikiamas kaip savarankiška tęstinė nusikalstama veika.

F. Senatīs (BK 95)

Viešuose VLE puslapiuose ne visada matomos pirmosios publikacijos ir paskutinio redagavimo datos. Dalis turinio gali būti kilusi iš senesnių spausdintinių enciklopedijų, todėl baudžiamosios atsakomybės senaties klausimas turi būti nustatytas pagal kiekvieno konkretaus viešo paskelbimo ar redagavimo veiksmą ir tuo metu galiojusią BK 95 straipsnio redakciją.

Prašau gauti iš VLE turinio valdymo sistemos kiekvieno pagrindinio epizodo pirmosios publikacijos, visų reikšmingų redakcijų ir paskutinio redagavimo datas. Šis pareiškimas neteigia, kad vien pasyvus seno teksto laikymas internete sukuria naują ar tęstinę nusikalstamą veiką. Prašoma nustatyti, ar bent vienas įrodytas publikavimo ar redagavimo veiksmas patenka į taikytiną senaties terminą.

VI. FAKTAI, REIKŠMINGI GALIMAI TYČIAI IR REDAKCINEI ATRANKAI

- Specializuoti ir bendrieji puslapiai skelbiami toje pačioje VLE sistemoje ir nuo 2023 m. administruojami Nacionalinės bibliotekos struktūroje.
- Specializuotuose tekstuose įvardijami vietos Lietuvos policininkai, baltaraiščiai, administracijos atstovai ir Ypatingasis būrys, o šešiuose pagrindiniuose bendruosiuose įrašuose išlieka tik nacistinės Vokietijos įsakymo atribucija.
- Semeliškių bendrasis puslapis iš karto po Holokausto sakinio sugeba įvardyti kitų istorinių įvykių dalyvius, įskaitant A. Galinio vadovautą Lietuvos partizanų vienetą; tai silpnina vien tik vietos stokos paaiškinimą.
- Kaišiadorių bendrasis puslapis pateikia konkrečius sovietinių deportacijų skaičius, nors Holokausto sakinyje nenurodo jokio vykdytojo. Šis puslapis naudojamas tik kontekstui, bet rodo, kad redakcinis formatas leidžia atrinkti ir detalizuoti kitus represijų epizodus.
- VLE yra skaitmeninis leidinys, kurio redakcijų istorija, autorių / redaktorių priskyrimai, turinio valdymo metaduomenys ir vidiniai patvirtinimo pėdsakai turėtų būti techniškai išsaugomi ir patikrinami.

VII. IHRA MEDŽIAGA – TIK KONTEKSTAS

Tarptautinio Holokausto atminimo aljanso (IHRA) medžiaga nėra BK 170² pakaitalas ir šiame pareiškinge nesiūloma jos laikyti baudžiamojo įstatymo šaltiniu. Ji pateikiama tik kaip tarptautinis istorinės atminties kontekstas. IHRA 2023 m. leidinyje apie Holokausto išskrypimą kaip pavyzdys aptariamas pasakojimas, kuriame Holokaustas pateikiamas tik kaip nacistinės Vokietijos organizuotas nusikaltimas ir ignoruojamas vietos kolaborantų vaidmuo. Baudžiamąją kvalifikaciją turi lemti tik Lietuvos teisė ir jos teismų praktika.

VIII. PRAŠOMI TYRIMO IR ĮRODYMŲ IŠSAUGOJIMO VEIKSMAI

1. Nedelsiant išsaugoti šešių pagrindinių VLE bendrųjų įrašų ir atitinkamų specializuotų Holokausto įrašų dabartines bei ankstesnes versijas, redakcijų istoriją, publikavimo ir redagavimo datas, turinio valdymo sistemos metaduomenis ir kitus elektroninius pėdsakus.
2. Nustatyti kiekvieno pagrindinio bendrojo įrašo autorių, redaktorių ir asmenį (-is), patvirtinusį (-ius) pirminę publikaciją ir reikšmingus vėlesnius atnaujinimus.
3. Nustatyti, kokie šaltiniai ir specializuoti VLE tekstai buvo prieinami kiekvieno bendrojo įrašo rengimo ir redagavimo metu.
4. Gauti VLE / Nacionalinės bibliotekos redakcines taisykles, metodines nuostatas, vidaus komunikaciją ar nurodymus, kurie reguliuoja vietos dalyvių, policijos, baltaraiščių, administracijos ir Ypatingojo būrio įvardijimą Holokausto aprašymuose.
5. Atskirai kiekvienam iš šešių pagrindinių epizodų įvertinti objektyviuosius BK 170² straipsnio 1 dalies požymius, įskaitant LAT 2025 m. gruodžio 9 d. išaiškinimą dėl nutylėjimų ir už nusikaltimą atsakingų asmenų.
6. Atskirai kiekvienam galimam atsakingam fiziniam asmeniui įvertinti tiesioginės tyčios požymį ir su tuo susijusius vidinius redakcinius duomenis.
7. Atskirai ir motyvuotai įvertinti, ar nustatytas pateikimo būdas atitinka įžeidžiančio būdo elementą; šiame pareiškinge neprašoma remtis neįrodyta viešosios tvarkos sutrikdymo prielaida.

8. Nustatyti kiekvienos publikacijos / redakcijos datą ir pritaikyti atitinkamą BK 95 straipsnio senaties režimą, negrindžiant sprendimo vien viešo puslapio pasyviu buvimu internete.
9. Jeigu prieš sprendžiant dėl ikiteisminio tyrimo pradžios trūksta faktinių duomenų, panaudoti BPK 168 straipsnio 1 dalies patikslinimo priemonės ir iš Nacionalinės bibliotekos pareikalauti aukščiau nurodytų dokumentų bei elektroninių duomenų.
10. Jeigu ikiteisminį tyrimą būtų atsisakyta pradėti, pateikti motyvuotą sprendimą, kuriame atskirai būtų įvertintas kiekvienas BK 170² straipsnio 1 dalies elementas, LAT nutartis Nr. 2K-173-1073/2025, tiesioginės tyčios klausimas, įžeidžiančio būdo elementas ir senatis, taip pat nurodant apskundimo tvarką ir terminą.

IX. PRIEDAI, KURIUOS REIKIA PATEIKTI SU PASIRAŠYTU PAREIŠKIMU

1. A1-A6. Šešių pagrindinių bendrųjų VLE puslapių 2026 m. rugsėjo 17 d. patikrintos ištraukos ir viešieji URL: Semeliškės, Trakai, Vievis, Onuškis, Žasliai, Žiežmariai.
 2. B1-B2. Specializuotų VLE įrašų „Trakų apskrities getai“ ir „Ypatingasis būrys“ 2026 m. rugsėjo 17 d. patikrintos ištraukos ir viešieji URL.
 3. C1-C2. Kontekstinių Aukštadvario ir Kaišiadorių bendrųjų VLE puslapių 2026 m. rugsėjo 17 d. patikrintos ištraukos ir viešieji URL.
- 3A. C3. Semeliškių 1944 m. rugpjūčio 27 d. komisijos ataskaitos archyvinis lokatorius USHMM RG-22.002M, 7021-94/438 ir vieša Yahad-In Unum reprodukcijos / transkripcijos nuoroda (tik kontekstiniam atribucijos palyginimui).
4. D. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2025 m. gruodžio 9 d. nutarties Algirdo Paleckio baudžiamojoje byloje Nr. 2K-173-1073/2025, teismo proceso Nr. 1-01-1-39003-2022-4, lokatoriai ir aktualios 9, 16, 18 ir 19 punktų ištraukos.
 5. E1-E3. BK 20, 95 ir 170² aktuali suvestinė redakcija; 2024 m. lapkričio 7 d. įstatymas Nr. XIV-3060 (TAR 2024-19686; įsigaliojo 2025-02-01); iki šio pakeitimo galiojusios BK 170² teritorinio / gyventojų apribojimo formuluotės lokatoriai.
 6. F. BPK 166 ir 168 straipsnių aktualios suvestinės redakcijos lokatoriai, įskaitant 168 straipsnio 1 dalies dešimties dienų patikslinimo terminą ir 168 straipsnio 5 dalies septynių dienų apskundimo terminą.
 7. G. Prokuratūros 2021 m. vasario 22 d. viešas pranešimas dėl V. Rakučio pareiškimų (tiesioginės tyčios standartas).
 8. H. Oficialus MELC reorganizavimo dokumentas, patvirtinantis prijungimą prie Nacionalinės bibliotekos nuo 2023 m. sausio 1 d.
 9. I. IHRA 2023 m. „Understanding Holocaust Distortion“ ištrauka – tik kontekstiniam vertinimui, ne kaip baudžiamosios teisės šaltinis.
 10. J. Ankstesnių 2018-2019 m. BK 170² pareiškimų ir prokuratūros sprendimų identifikacinis sąrašas bei vieši lokatoriai tik tam, kad būtų aišku, jog šis pareiškimas yra naujas, o ne kartotinis.

X. IŠVADA

Šio pareiškimo esmė siaura ir patikrinama. VLE specializuotuose Holokausto tekstuose įvardijami vietos Lietuvos dalyviai, o šešiuose bendruosiuose miestų istorijos įrašuose tas pats nusikaltimas viešai pateikiamas paliekant nacistinės Vokietijos įsakymą ir pašalinant specializuotame tekste įvardytus vietos dalyvius.

LAT 2025 m. gruodžio 9 d. nutartis aiškiai reikalauja vertinti, ar tarptautinių nusikaltimų neigimas ar menkinimas gali būti atliekamas nutylėjimais, įskaitant reikšmingų ir įrodytų aplinkybių apie atsakingus

asmenis pašalinimą. Tai nereiškia automatinės baudžiamosios atsakomybės. Tai reiškia, kad šio pareiškimo negalima atmesti vien todėl, kad bendrieji puslapiai pripažįsta, jog žudynės įvyko.

Prašau pradėti ikiteisminį tyrimą arba, prieš priimant bet kokią atsisakymą, atlikti BPK 168 straipsnio 1 dalyje numatytą duomenų patikslinimą, išsaugoti VLE elektroninį redakcinį pėdsaką, nustatyti atsakingus fizinius asmenis ir kiekvieną BK 170² straipsnio 1 dalies elementą įvertinti pagal faktus bei Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinimą, o atsisakymo atveju – pateikti sprendimą, kuriame aiškiai nurodyta apskundimo tvarka ir terminas.

Grant Arthur Gochin

Lietuvos Respublikos pilietis

Pareiškėjas dokumentą pasirašo kvalifikuotu elektroniniu parašu (Evrotrust).

2026 m. rugsėjo 17 d.